

Bericht

10 jaar NTG wat vinden de leden

Maarten Gelderman
Hans Hagen
maps@ntg.nl

Keywords
NTG, MAPS, enquête

abstract

In this article we present the results of the survey the NTG organized on the occasion of its 10th anniversary. Membership figures of the NTG neared 300, of which over one third participated in the survey. In their response the members express their continuous need for the MAPS and the meetings as well as the widely used 4allT_EX and T_EXLive CDROM's. In general we can conclude that the members are quite content with the current situation, but also challenge the board not to forget the novice and not so experienced users.

Inleiding

Een half jaar geleden vroeg het NTG–bestuur u een vragenlijst in te vullen. Eén van de aanleidingen voor deze lijst was het uit te stippelen beleid voor de komende jaren. Er zijn 106 vragenlijsten verwerkt. Dit betekent dat ongeveer een derde van de leden de vragenlijst ingevuld heeft gere-
tourneerd. Dit lijkt een geringe respons ten opzichte van het totale bestand van 300 leden, maar is nog altijd bijna het dubbele van het aantal bezoekers van de bijeenkomsten. Natuurlijk dienen we ons wel te realiseren dat met name de actieve leden hebben gereageerd. Aan de andere kant is het echter ook waarschijnlijk dat leden die ernstige klachten over de vereniging hebben deze gelegenheid hebben aangegrepen om die te uiten.

NTG

Opvallend is dat de meeste respondenten erg positief zijn over de NTG. Zo'n 95% van de respondenten vindt de NTG goed georganiseerd en is van mening voldoende waar voor zijn/haar geld te krijgen. Enig potentieel punt van kritiek is dat beginners (naar zo'n 25% zegt) bij de NTG niet evenveel aan hun trekken komen als gevorderden.¹ Gezien de tevredenheid van de leden moeten we ons echter wel afvragen of dit een probleem is. Misschien is de NTG wel een vereniging voor gevorderden. Dit blijkt ook uit de gemiddelde ervaring met T_EX die maar liefst 8 jaar bedraagt (zie grafiek).

jaren	%	aantal
1	4.7	###
2	2.8	
3	2.8	
4	6.6	###
5	9.4	### ###
6	7.5	###
7	11.3	### ###
8	10.4	### ###
9	6.6	###
10	22.6	### ### ### ###
11	1.9	
12	.9	
13	.0	
14	.0	
15	7.5	###
16	.9	
17	.0	
18	.0	
19	.0	
20	.9	

Tabel 1 Aantal jaren ervaring (n=103).

Kijken we wat de leden aan de NTG waarderen, dan blijken vooral de met betrouwbare regelmaat verschijnende MAPS en de CDROM's een positieve bijdrage te leveren. De belangrijkste redenen om lid van de NTG te worden en blijven liggen in het warme hart dat men T_EX toedraagt en de behoefte aan informatie, ondersteuning en contacten.

Alhoewel de leden overwegend tevreden blijken met de koers van de NTG, is de enquête voor het bestuur beslist

¹ Interessant is de relatie tussen T_EX ervaring en de mate waarin men vindt dat beginners en gevorderden beiden aan hun trekken komen binnen de NTG: hoe meer ervaren de leden zijn, des te sterker hebben zij de angst dat dit niet het geval is. Het verband is niet heel erg sterk $r = -0,136$; $\alpha < 0,05$. Misschien onderschatten de ervaren gebruikers hun minder ervaren collegae wel een beetje.

geen aanleiding om het nu maar rustig aan te gaan doen. De veelheid aan suggesties en opmerkingen geven het bestuur de komende jaren voldoende stof tot discussie, niet in de laatste plaats omdat men als belangrijke taak voor de NTG ziet weggelegd „het promoten van T_EX” en het beschikbaar stellen van T_EX aan potentiële gebruikers.

In de antwoorden op de (overigens vaak niet ingevulde) open vragen over de sterke en zwakke kanten van de NTG klinkt enerzijds tevredenheid door, maar anderzijds ook enige verontrusting. Onder de sterke punten noemt men: het enthousiasme, de actieve kern van guru's, de goed gevulde MAPS, de CDROM's, de discussielijst TEX-NL en de bijeenkomsten. De sfeer is goed, de vereniging reageert accuraat en is goed georganiseerd, men krijgt voldoende informatie, ook over internationale ontwikkelingen, en de bijeenkomsten dragen een open karakter.

Daartegenover staat de sterke afhankelijkheid van een kleine groep actieve leden. Ook is men bang dat de vereniging niet altijd even toegankelijk is voor en niet gericht is op leken. Het verzorgen van meer cursussen zou hiervoor een oplossing zijn. Een enkeling denkt dat groei noodzakelijk is omdat de NTG anders te kwetsbaar wordt. Meerdere respondenten vinden dat de NTG best wat meer naar buiten mag treden: we zijn te bescheiden.

MAPS

De MAPS blijft het vlaggenschip van de NTG. De inhoud is volgens meer dan 90% van de leden interessant, actueel en divers. Eenzelfde percentage is tevreden over de omvang, vindt de MAPS van hoog niveau en de lengte van de artikelen goed. Tussen de 80 en 90% vindt de vormgeving aantrekkelijk en de artikelen van hoge kwaliteit. Tegenover al deze positieve geluiden staat wel het feit dat bijna een vijfde van de respondenten moeite heeft de artikelen te volgen.

Veel leden vinden de MAPS geen eenvoudige kost. Uit de opmerkingen blijkt echter dat men dit eigenlijk niet zo erg vindt. Ook zij die moeite hebben met het lezen van de MAPS realiseren zich dat ook de artikelen van een wat hoger niveau voor een belangrijke groep leden hun waarde hebben. Als bestuur zijn wij ons er echter wel van bewust dat wij ook onze wat minder ervaren leden voldoende moeten bieden. In volgende MAPS-en en op volgende bijeenkomsten zal er nadrukkelijker naar worden gestreefd specifiek op hen gerichte artikelen te bieden en lezingen te organiseren. In deze MAPS vindt u bij voorbeeld al de (naar wij hopen leesbare) bespreking van brandende vragen van TEX-NL en een nieuwe ToolBox.

Ook de open vragen met betrekking tot de MAPS zijn door slechts een kleine groep respondenten beantwoord. Uit deze antwoorden vallen de volgende plus- en minpunten af te leiden. Men mist in de MAPS artikelen over typografie, en dat terwijl T_EX op dat vlak excelleert. Ver-

der zag men graag een vraag/antwoord rubriek en hoort men graag nieuwtjes. Ook zouden ervaringen van gebruikers en het laatst nieuws over packages een vaste plaats in de MAPS moeten krijgen. Sommigen zien ook graag meer aandacht voor METAFONT en METAPOST. Dat dit noodzakelijk is blijkt ook wel uit het feit dat meer dan 70% van de gebruikers deze toepassingen nog nooit (bewust) gebruikt heeft. Meer voorbeelden van gebruik van T_EX voor niet-wiskundige toepassingen kunnen naar de mening van een aantal respondenten ook geen kwaad.

Onder de minpunten scoren spel- en zetfouten hoog. Ook vinden enkele lezers dat de redactie moet toezien op beter taalgebruik (engels en nederlands). De indeling kan helderder en de vormgeving soms beter, maar over dat laatste lopen de meningen uiteen. Men prijst het niveau en de fraaie voorbeelden, hoewel de MAPS meer een showcase zou moeten zijn van wat T_EX typografisch vermag. De inhoud wordt gekarakteriseerd als origineel, objectief, actueel, goed onderbouwd, overzichtelijk, consequent, gevarieerd en professioneel.

Als informatiebron naast de MAPS worden met name boeken en de TUGBOAT, het periodiek van de internationale T_EX Gebruikersgroep TUG, genoemd (23%). Een enkeling leest tevens de periodieken van één of meer van onze andere zusterorganisaties.

Bijeenkomsten

Ook over bijeenkomsten blijken de leden over het algemeen positief. Meer dan drie kwart van de respondenten is tevreden over de inhoud van het programma. Laten we diegenen die het oneens of zeer oneens zijn met de stelling dat zij alle bijeenkomsten bezoeken weg, dan bedraagt dit percentage zelfs 90%. Van de respondenten is 37% het eens of zeer eens met de stelling dat men alle bijeenkomsten bezoekt. Meer bijeenkomsten hoeven er van het merendeel van de respondenten niet georganiseerd te worden, alhoewel nog steeds 30% het met deze stelling eens is.

Ongeveer dezelfde antwoorden worden gegeven op de vraag of er meer thematische bijeenkomsten moeten komen. Een meerdaagse conferentie vinden de leden niet noodzakelijk, terwijl meer cursussen door iets meer dan de helft van de respondenten op prijs zouden worden gesteld. De belangrijkste redenen om bijeenkomsten niet te bezoeken, liggen eenvoudig in tijdgebrek of omdat men er geen behoefte aan heeft. De keuze tussen een doordeweekse dag of de zaterdag blijft moeilijk. Met geen van beide opties kunnen wij al onze leden tevreden stellen.

De laatste conclusies worden bevestigd door de open vragen. Redenen om naar een bijeenkomst te komen zijn: het onderhouden van contacten met gelijkgezinden, het opdoen van ideeën, het vergaren van informatie en het ontmoeten van guru's om vragen aan te stellen. Ook komt

men voor de gezelligheid en wil men het laatste nieuws horen. De mogelijkheid boeken te kopen wordt ook genoemd. Men laat zich lokken door thema's en vindt bijeenkomsten leerzaam en inspirerend.

Anderen zien in de thema's juist een reden niet te komen. Het merendeel van de niet-komers zou echter graag komen, maar is verhinderd door omstandigheden, afspraken of kan niet vrij krijgen. Relatief vaak wordt als argument de afstand genoemd, een reëel argument voor onze Belgische leden. Een enkeling noemt de kosten en relatief veel respondenten hebben problemen met het tijdstip en de dag. Er zijn er ook die de bijeenkomsten te moeilijk vinden. Daarnaast worden ook de argumenten gehanteerd dat men bijeenkomsten zowiezo niet interessant vindt en/of dat men \TeX gewoon als tool ziet en geen behoefte heeft aan contacten met andere gebruikers.

\TeX zelf

Natuurlijk waren we niet alleen geïnteresseerd in meningen over de NTG, maar ook in de vraag waar onze leden \TeX voor gebruiken, welke implementaties worden gebruikt en hoe tevreden men over \TeX zelf is.

De meeste respondenten gebruiken \TeX op het werk en daarnaast privé. Wat ons eerlijk gezegd verbaasde is dat ongeveer 15% \TeX alleen privé gebruikt. Meestal is men dan ook via het werk of de studie in aanraking gekomen met \TeX . Een enkeling kwam bij \TeX via het internet, een Linux distributie, een uitgever of een advertentie. 91% is zo tevreden over \TeX dat men niet op zoek is naar een alternatief. Iets meer dan de helft van de respondenten gebruikt naast \TeX nog wel andere zet- en opmaakpakketten. Met name WordPerfect en Word worden genoemd, alhoewel de vermelding gepaard gaat van het nodige verbale gezucht, gesteun en getier (leden die deze klachten achterwege hebben gelaten staan vanzelfsprekend op de nominatie om geroeyeerd te worden).

Aanzienlijk uitgebreider is de lijst met (teken)programma's:² Harvard Graphics, GnuPlot (zeer vaak), Excel, Lotus, Applix, \TeX Cad, BMPto \TeX , Photoshop, Picture Publisher, MatLab, Illustrator, CorelDraw, Atari, WordPlus, MicroGraphix, PSTricks, XFig, Freelance, Maple, PowerPoint, Visio, *Xwhatever*, AutoCad, *MSwhoknows*, Paint Shop Pro, Mathematica en FrameMaker. Kortom: er zijn blijkbaar genoeg manieren om de grafische tekortkomingen van \TeX te compenseren. In de meeste gevallen wordt overigens .eps gebruikt als uitvoer formaat, bitmap-formaten zoals .pcx, .bmp, .gif en .tif beslaan samen het grootste deel van de restcategorie.

\TeX wordt door de leden vooral gebruikt voor artikelen, brieven en rapporten en in mindere mate voor het zetten van artikelen en boeken.³ Ook wordt \TeX gebruikt voor het maken van www pagina's, facturen, bibliografieën, muziek

en speciaal zetwerk.

Mocht iemand u vragen waarom hij of zij \TeX zou moeten gebruiken, dan heeft u hier enkele argumenten: \TeX biedt een constante kwaliteit, is zeer stabiel en bovendien erg consistent en uitbreidbaar. \TeX stelt nauwelijks eisen aan de computer, kan fantastisch formules zetten en is erg flexibel en programmeerbaar. De vormgeving is prima en men heeft bovendien alles in de hand. \TeX stimuleert een logische ordening en scheiding van inhoud en vorm. Een enkeling vindt \TeX helder en eenvoudig, en velen roemen de mogelijkheden. \TeX kan grote jobs aan. Het afdwingen van huisstijlen is geen probleem. \TeX is op vele computers beschikbaar, is bugvrij en is platformonafhankelijk. Verwijzingen, indices, bibliografieën, nummeringen, figuren, geen probleem voor \TeX . Een voordeel is dat de invoer ASCII is. \TeX is gratis, ruim beschikbaar en is geschikt voor iedere taal. Het font-concept is sterk, \TeX kent ligaturen en weet op de juiste manier te spatiëren, en de macropakketten worden steeds beter.

Kleven er dan geen nadelen \TeX ? Vrijwel iedereen weet naast de sterke kanten ook zwakke punten te noemen, zoals: \TeX is niet WYSIWYG en het aanmaken van formules, tabellen en figuren is dan ook niet eenvoudig. De interface is primitief en complex en de mogelijkheden zijn onoverzichtelijk. Sommigen vinden de beschikbare handleidingen matig, en velen vinden \TeX geen gemakkelijk systeem voor beginners. Wellicht dat daardoor \TeX relatief onbekend is in de PC wereld. Alles wat met fonts te maken heeft, is lastig, en \TeX zal nooit een routine tool worden. Het vergt nogal wat deskundigheid om een eigen vormgeving te definiëren en de grafische mogelijkheden zijn beperkt. Sommigen missen lokale en commerciële support. \TeX is traag en past niet in het rijtje van standaard tekstverwerkers (wat niet verwonderlijk is omdat \TeX geen tekstverwerker is). Het kost tijd om inzicht te krijgen in de mogelijkheden en zelfs na langdurig gebruik blijft \TeX lastig. \LaTeX verandert te vaak en is niet te onderhouden en de vormgeving van de standaard \LaTeX -uitvoer is sub-optimaal. In de Windows omgeving is \TeX gebruik lastig. Sommigen missen kleur.

We zien in deze twee groepen antwoorden nogal wat tegenstrijdigheden. Kijkend naar de ingevulde lijsten, valt op dat men tegelijk zowel zeer positief als negatief kan zijn. Vooralsnog wegen de voordelen tegen de nadelen op en blijft men \TeX gebruiken. Voor de ontwikkeling van opvolgers van \TeX is bovenstaand lijstje echter van groot belang. De tekortkomingen moeten worden weggewerkt, dat

² Wellicht zijn sommige namen verkeerd gespeld.

³ Voor alle volledigheid: sommige uitgevers zetten wel degelijk tijdschriften en boeken met \TeX .

systeem	%	aantal
Atari	10.4	
MSDOS	49.1	
OS/2	9.4	
MacOS	5.7	
UNIX	51.9	
WINDOWS	64.2	

Tabel 2 Besturingssystemen (n=106).

is duidelijk. Tegelijkertijd dient de opvolger van $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ echter de voordelen die nu genoemd worden te respecteren: de nieuwe $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ zal zonder problemen moeten kunnen doen wat de oude $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ kan, stabiliteit wordt immers met nadruk genoemd als een voordeel van $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$.

$\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ -distributies

Met welke $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ -distributies werken de NTG-leden? Natuurlijk is dit een vraag die mede afhangt van het besturingssysteem (operating-system) dat wordt gebruikt. Het is dus handig om eerst op het OS in te gaan. $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ -gebruikers, of misschien is het beter te zeggen onze leden, zijn in dit opzicht beslist niet eenkennig.

Zo'n 35% van de leden gebruikt één besturingssysteem. In de meeste gevallen Windows. De overige leden maken gebruik van 2 of meer systemen. Eén lid, maar dit lid rapporteert voor zijn organisatie, gebruikt zelfs vijf verschillende besturingssystemen. Atari-gebruikers, een opvallende 10% van de respondenten, gebruiken vaak tevens Unix of Windows. Circa de helft van de respondenten gebruikt MS-DOS en daarnaast Windows of Unix. MacIntosh, Acorn en OS/2 worden door minder dan 10% van de respondenten gebruikt. Unix door meer dan de helft, vaak in combinatie met MS-DOS of Windows. Windows zelf is de absolute topscoorder met 65%, maar kennelijk niet tot volle tevredenheid: de helft van de Windows-gebruikers gebruikt ook nog eens Unix.

Dan nu naar de kern van de zaak: de gebruikte $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ -implementatie. Ook hier blijken de respondenten niet eenkennig. Het gemiddeld aantal gebruikte implementaties bedraagt 1,8. Dit wordt overigens mede veroorzaakt door een groot aantal (21) gebruikers dat ,zowel' $\text{E}_{\text{M}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ als $4\text{a}ll\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ gebruikt. De meest populaire implementatie is onze ,eigen' $4\text{a}ll\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, dat door bijna 60% van de respondenten wordt gebruikt. Deze populariteit wordt met name veroorzaakt door de MS-DOS- en Windows-gebruikers. $\text{e}_{\text{M}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, dat het van hetzelfde besturingssysteem moet hebben, is een goede tweede met bijna 40%, maar lift natuurlijk deels mee met $4\text{a}ll\text{T}_{\text{E}}\text{X}$.

Het verspreiden van CDROM's door de NTG blijkt een goede strategie om distributies populair te maken: $\text{T}_{\text{E}}\text{XLive}$ bezet de vierde plaats met bijna 30%. Opvallend is dat deze distributie het niet alleen van Unix-, maar ook van Windows-gebruikers moet hebben bij het behalen van zijn score. Ook opvallend is dat het de niet door ons verspreide $\text{t}_{\text{E}}\text{X}$ distributie voor zich moet dulden. Deze distributie wordt door iets meer dan 30% van de respondenten gebruikt en is onder Unix gebruiker bijna twee keer zo populair als $\text{T}_{\text{E}}\text{XLive}$. Hierbij dient wel gemeld te worden dat $\text{t}_{\text{E}}\text{X}$ veelal standaard met Linux wordt meegeleverd. Verder dienen nog te worden genoemd Strunk $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, als favoriet van de Atari-gebruikers en $\text{o}_{\text{Z}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ en $\text{T}_{\text{E}}\text{Xt}_{\text{u}}\text{r}_{\text{e}}\text{s}$ die beiden onder Apple-gebruikers even populair zijn. Overigens, er zijn ook VMS gebruikers.

Kijken we naar de onderhoudbaarheid van de applicaties, dan blijkt dat 6% van de respondenten niet in staat is zelf de installatie te onderhouden, 13% kan dit alleen met hulp, 50% kan het meestal en 31% kan het altijd. De verschillen per implementatie zijn aanzienlijk. $\text{t}_{\text{E}}\text{X}$ gebruikers blijken (er is niet getest op significantie) zichzelf het best in staat te achten de eigen installatie te onderhouden. Dit komt vermoedelijk door de goede integratie met (de distributie van) het besturingssysteem Linux. Het merendeel van de problemen wordt veroorzaakt door de MS-DOS/Windows-gebruikers en hun implementaties. De integratie tussen dit besturingssysteem en $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ is nog kennelijk nog steeds niet optimaal. Daarnaast kan natuurlijk meespelen dat Unix-gebruikers over het algemeen meer computerervaring hebben.

Niet verbazingwekkend was het te constateren dat het meest gebruikte macropakket $\text{L}_{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}_{2_{\epsilon}}$ is (83%). Wat wel opviel is dat er nog steeds 18 respondenten zijn die gebruik maken van het in de tussentijd verouderde $\text{L}_{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}_{2.09}$ zonder tevens $\text{L}_{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}_{2_{\epsilon}}$ -gebruiker te zijn. Natuurlijk is er nog een groep PLAIN $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ -gebruikers (26.4%). Overige pakketten die door meer dan een persoon worden gebruikt zijn EDMAC, CON $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ T en $\text{C}_{\text{M}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$. Daarnaast zijn er nog vier gebruikers van het wat moeilijker te classificeren Scientific Word/Scientific Workplace.

printer	%	aantal
InktJet	45.3	
Matrix	8.5	
LaserJet	66.0	
PostScript	67.0	

Tabel 3 Printers (n=106).

distributie	%	aantal
4AllT _E X	55.7	
T _E XLive	28.3	
T _E Xtures	2.8	
emT _E X	36.8	
Web2C	10.4	
ozT _E X	2.8	
teT _E X	29.2	
Y&YT _E X	0.9	
mikT _E X	4.7	
strunkT _E X	2.8	
pcT _E X	1.9	

Tabel 4 Distributies (n=106).

WWW

Opvallend is dat ongeveer 40% van de respondenten nog nooit de www pagina's van de NTG heeft gezien. De overige invullers bezoeken gemiddeld een maal per maand de NTG site. Zo'n 10% van de respondenten bezoekt nog regelmatig het FGBBS.

Conclusie

De NTG doet het niet slecht, maar we kunnen best nog wel wat dingen verbeteren. We moeten als bestuur goed opletten dat de NTG bijeenkomsten en de MAPS ook voor nieuwe leden en beginners toegankelijk blijven. Daarbij moeten we natuurlijk onze bestaande leden wel tevreden houden. Ook ligt er een duidelijke taak op het gebied van de promotie van T_EX. In lijn met dit argument moet vermoedelijk het meest frequent gebruikte antwoord op de vraag naar het aantal T_EX-gebruikers in de organisatie (,te weinig') worden gelezen. Niets is frusterender dan, terwijl je weet dat het met T_EX allemaal veel handiger kan, aan te moeten modderen in Word, omdat je collegae nog nooit van T_EX hebben gehoord. Daarnaast worden in de enquêtes met zekere regelmaat suggesties gedaan voor nieuwe zaken die al lang bestaan. Hier kan de voorlichting van onze kant dui-

delijk beter. Zowel voor beginners als niet-gebruikers is de NTG PR-set een belangrijke informatiebron. De redactie van de MAPS is met de opmerkingen uit de enquête in het achterhoofd druk bezig deze te herzien en we hopen de verbeterde versie binnenkort aan alle leden toe te kunnen sturen.

Een geheel ander punt van aandacht is de relatief kleine kern van actieve leden. Als bestuur zijn we ons er terdege van bewust dat dit de vereniging kwetsbaar maakt. Ook een groot aantal respondenten blijkt dit op te zijn gevallen. Hopelijk mogen we hieruit af leiden dat deze mensen ook bereid zijn, binnen zekere grenzen, zelf actief te worden. Wie concrete ideeën heeft over een activiteit waarmee hij/zij de NTG kan helpen, of gewoon in het algemeen zijn/haar bereidheid een bijdrage te leveren aan de vereniging kenbaar wil maken, kan het bestuur direct bereiken op het boven dit artikel genoemde email-adres⁴. Natuurlijk is het bestuur ook voor al uw andere opmerkingen bereikbaar via bovenstaand adres. De titel van dit artikel is niet voor niets: NTG, wat vinden de leden?

⁴ In de enquête geeft een aantal respondenten aan iets te willen doen. Helaas ontbreekt veelal de naam, zodat wij zelf geen contact met u op kunnen nemen.

